

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO 2006 M. LIEPOS 4 D. NUTARIMO NR. X-743
„DĖL KRAŠTO APSAUGOS SISTEMOS PLĖTROS PROGRAMOS PATVIRTINIMO“
PAKEITIMO**

2018 m. gruodžio 20 d. Nr. XIII-1825
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimas n u t a r i a:

1 straipsnis.

Pakeisti Lietuvos Respublikos Seimo 2006 m. liepos 4 d. nutarimą Nr. X-743 „Dėl Krašto apsaugos sistemos plėtros programos patvirtinimo“ ir jį išdėstyti nauja redakcija:

„LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

NUTARIMAS

DĖL KRAŠTO APSAUGOS SISTEMOS PLĖTROS PROGRAMOS PATVIRTINIMO

Lietuvos Respublikos Seimas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo 5 straipsnio 1 dalimi ir Ilgalaikių valstybinių saugumo stiprinimo programų rengimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Seimo 2013 m. gruodžio 19 d. nutarimu Nr. XII-724 „Dėl Ilgalaikių valstybinių saugumo stiprinimo programų rengimo plano patvirtinimo“, 1 punktu, n u t a r i a:

1 straipsnis.

Patvirtinti Krašto apsaugos sistemos plėtros programą (pridedama).“

2 straipsnis.

Pavesti Lietuvos Respublikos Vyriausybei per 3 mėnesius nuo šio nutarimo priėmimo parengti ir nutarimu patvirtinti krašto apsaugos sistemos 10 metų įsigijimų, susietų su pajėgumais, planą ir personalo plėtros planą, prieš tai juos suderinus su Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetu.

Seimo Pirmininkas

Viktoras Pranckietis

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Seimo
2006 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. X-743
(Lietuvos Respublikos Seimo
2018 m. gruodžio 20 d.
nutarimo Nr. XIII-1825 redakcija)

KRAŠTO APSAUGOS SISTEMOS PLĖTROS PROGRAMA

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Krašto apsaugos sistemos plėtros programoje (toliau – Programa) nustatyti ilgojo laikotarpio krašto apsaugos sistemos (toliau – KAS) plėtros tikslai, uždaviniai ir prioritetai, daugiausia dėmesio skiriant svarbiausiai KAS institucijai – Lietuvos kariuomenei (toliau – LK). Programoje taip pat nustatyti pagrindiniai KAS bendradarbiavimo su institucijomis, kurios karo atveju būtų priskirtos prie ginkluotųjų pajėgų (toliau – GP), uždaviniai.

2. Programa bus įgyvendinama 2019–2028 metais.

3. Programa parengta vadovaujantis Nacionalinio saugumo strategijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. sausio 17 d. nutarimu Nr. XIII-202 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. gegužės 28 d. nutarimo Nr. IX-907 „Dėl Nacionalinio saugumo strategijos patvirtinimo“ pakeitimo“, ir Valstybės ginkluotos gynybos koncepcijos (toliau – VGGK), patvirtintos Valstybės gynybos tarybos 2015 m. balandžio 3 d. nutarimu Nr. V-6S „Dėl Valstybės ginkluotos gynybos koncepcijos“, nuostatomis.

II SKYRIUS

KRAŠTO APSAUGOS SISTEMOS BŪKLĖS VERTINIMAS

4. Reaguojant į pakitusią saugumo aplinką, priimti sprendimai stiprinti nacionalinius gynybos pajėgumus, skirtus patikimam atgrasymui ir šalies gynybai:

4.1. atnaujintoje Nacionalinio saugumo strategijoje sutarta 2018 m. pasiekus minimalią 2 proc. šalies bendrojo vidaus produkto finansavimo krašto apsaugai ribą ir toliau užtikrinti tolygų finansavimo didinimą;

4.2. 2018 m. didžioji dauguma Lietuvos Respublikos Seime atstovaujamų partijų pasirašė susitarimą dėl Lietuvos gynybos politikos gairių, įtvirtinusių nuostatą laikytis krašto apsaugos asignavimų kasmetinio didinimo principo ir ne vėliau kaip 2030 m. pasiekti ne mažiau kaip 2,5 proc. šalies bendrojo vidaus produkto;

4.3. tęsiami didelio masto ilgalaikiai LK modernizacijos projektai – įsigyjama pėstininkų kovos mašinų, savaeigių haubicų ir vidutinio nuotolio oro erdvės gynybos sistema;

4.4. sustiprintas Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos (toliau – NATO) karinis buvimas regione, dislokuojant NATO priešakines ir kitas Aljanso šalių pajėgas, o NATO aukščiausiojo lygio susitikimuose Velse ir Varšuvoje patvirtintas atgrasymo ir kolektyvinės gynybos stiprinimo priemonių paketas;

4.5. esamų karinių vienetų pagrindu 2015 m. suformuotos nacionalinės Greitojo reagavimo pajėgos (toliau – GRP), pasirengusios reaguoti į priešiško jėgų veiksmus taikos metu dar iki karo ar nepaprastosios padėties paskelbimo;

4.6. 2015 m. priėmus sprendimą grąžinti šaukimą į nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą, LK perėjo prie mišraus personalo komplektavimo modelio, kuris, jeigu bus nepriimtas 2022 m. sprendimas įvesti visuotinę karo prievolę, bus tęsiamas ir ateityje;

4.7. patvirtinta nauja VGGK, nustatanti reikalavimus valstybės gynybai ir numatanti struktūrinius LK pokyčius, siekiant suvienodinti LK taikos ir karo meto struktūras.

5. KAS finansavimo didėjimas leidžia planuoti ilgalaikę KAS plėtrą, tačiau dėl ilgamečio finansavimo trūkumo reikia spręsti įsisenėjusias problemas ir patenkinti naujai kylančius poreikius. Didelė dalis LK vienetų nėra visiškai sukomplektuoti, aprūpinti reikiama ginkluote ir įranga, turimos ginkluotės galimybės yra labai ribotos, LK infrastruktūra neatitinka didėjančios LK ir Lietuvoje dislokuotų NATO pajėgų poreikių.

6. Pagal skiriamus išteklius LK Sausumos pajėgų (toliau – SP) plėtra ilgą laiką nebuvo pagrindinis prioritetas. Šiuo metu pagrindinis prioritetas yra SP stiprinimas, įgyvendinant naują struktūrą, priimant reikiamą skaičių personalo, aprūpinant ginkluote ir įranga. Siekiant, kad SP atitiktų nustatytus kovinės parengties reikalavimus, būtina skirti dėmesio ne tik kovinių, bet ir kovinės paramos ir kovinio aprūpinimo gebėjimų vystymui. Didėjant teritorinės gynybos svarbai, taip pat būtina spręsti LK Krašto apsaugos savanorių pajėgų (toliau – KASP) aprūpinimo problemas.

7. Svarbiausi Karinių oro pajėgų (toliau – KOP) iššūkiai – oro gynybos pajėgumų trūkumas, poreikis stiprinti oro erdvės stebėjimą, pereiti prie naujos vakarietiškos sraigtasparnių platformos, transportavimo oru pajėgumų išlaikymas, priimančiosios šalies parama (toliau – PŠP) NATO oro policijos misiją vykdančioms sąjungininkų pajėgoms.

8. Vystant LK Karinės jūrų pajėgas (toliau – KJP) daugiausia dėmesio skiriama priešmininių, patruliavimo pajėgumų išlaikymui ir integruotos nacionalinės jūros stebėjimo sistemos modernizacijai. Vyksta daugiafunkcio paieškos ir gelbėjimo bei teršalų likvidavimo laivo įsigijimo procesas.

9. LK Specialiųjų operacijų pajėgos (toliau – SOP) yra rengiamos greitai reaguoti į valstybės suvereniteto ir teritorijos vientisumo pažeidimus ir prisidėti prie Lietuvos tarptautinių įsipareigojimų įgyvendinimo. Ypatingas dėmesys skiriamas SOP gebėjimams veikti nekonvencinio karo metu, taip pat partizaniniam pasipriešinimui organizuoti. SOP būtina išlaikyti nustatytą parengtį ir aukštą sąveikos su NATO sąjungininkais lygį.

10. LK perdislokuojami operacinio ir strateginio lygmens ryšių ir informacinių sistemų (toliau – RIS) pajėgumai yra nepakankami. Mobilųjų ir perdislokuojamų RIS trūkumas riboja efektyvų LK vadovavimą ir valdymą.

11. Koviniam rengimui ir aprūpinimui užtikrinti, nacionalinėms ir PŠP reikmėms LK nepakanka kovinio rengimo ir mokymo infrastruktūros. Šiuo metu Pabradės, Gaižiūnų ir Kazlų Rūdos poligonuose baigiamas padalinių (iki kuopos / bataliono lygmens) taktinėms treniruotėms ir koviniam šaudymui iš įvairaus kalibro ginklų skirtų laukų įrengimas. Vystoma karinių vienetų dislokavimui šiuose poligonuose skirta infrastruktūra.

12. Plėtojant „Geležinio Vilko“ ir „Žemaitijos“ brigadas, atsilieka brigados lygmens logistikos pajėgumų plėtra. Įsigyjant naują modernią kovinę techniką, ypač trūksta techninės priežiūros pajėgumų. Be to, dėmesio skiriama sandėliavimo infrastruktūros, logistinės paskirties transporto priemonių ir įrangos, stacionariosios apgyvendinimo infrastruktūros ir lauko stovyklų modulių, aukštesnio lygio medicininės paramos (angl. *Role 2*) sritims.

13. Dėl ilgamečio nepakankamo KAS finansavimo LK trūksta sukauptų strateginių (neliečiamųjų) atsargų, reikalingų nustatytos trukmės ir masto operacijoms.

14. Nepakanka rezervo karių, atitinkančių gynybos poreikius. Valstybės gynybos planuose numatytoms užduotims vykdyti būtina personalo rezervo koncepcinė peržiūra ir intensyvesnis rezervo karių įgūdžių atnaujinimas.

15. Plėtojant valstybės mobilizacijos sistemą, yra parengti mobilizacijos planai, reguliariai rengiamos pratybos. Iššūkiu išlieka valstybės institucijų pasirengimas greitai persitvarkyti ir veikti mobilizacijos metu, reikiamų mobilizacinių išteklių sutelkimas.

16. LK, kaip pagrindinė GP sudedamoji dalis, yra atsakinga už GP pasirengimo valstybės gynybai koordinavimą. 2015 m. patvirtinus naują VGGK, naujai apibrėžtas ir GP sudarančių institucijų vaidmuo, atsižvelgiant į joms įstatymuose nustatytas funkcijas taikos metu. Pagrindinė užduotis yra užtikrinti GP sudarančių institucijų ir vienetų tarpusavio sąveiką.

17. Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija (toliau – KAM) visapusiškai remia Lietuvos šaulių sąjungą (toliau – LŠS). Iš KAM skiriamų valstybės biudžeto asignavimų LŠS veiklai kiekvienais metais skiriama vis daugiau lėšų, rengiamos LŠS stovyklos vaikams. Didėjant LŠS narių skaičiui, aktualus iššūkis yra visapusiška LŠS integracija į šalies gynybos sistemą.

18. Stiprinant atsaką į kibernetines grėsmes, kibernetinio saugumo politikos formavimo ir įgyvendinimo koordinavimo nacionaliniu lygiu funkcija buvo pavesta KAM. Konsoliduojant kibernetinio saugumo pajėgumus KAM, Lietuvoje siekiama kurti integralią kibernetinio saugumo vadybos sistemą, kuri įprasmintų sisteminį požiūrį į bet kurios srities saugumo vadybos planavimą, skatintų kibernetinio saugumo subjektų orientaciją į saugumo vadybos kokybės užtikrinimą, tolygią kibernetinio saugumo kompetencijų plėtrą ir regioninių kibernetinio saugumo pajėgumų stiprinimą. Įgyvendinant LK keliamus uždavinius, bus plėtojami nacionaliniai kibernetinės gynybos pajėgumai savarankiškai ir kartu su sąjungininkais ginti Lietuvos Respubliką karinėmis kibernetinio saugumo priemonėmis.

19. Didėjant priešiškų informacinių operacijų mastui, plėtojami KAS strateginės komunikacijos pajėgumai, stebima Lietuvos informacinė erdvė, Lietuvos piliečių informacinis atsparumas ugdomas vykdant plataus masto visuomenės informavimo kampaniją, aukštas prioritetas skiriamas informacinėms atakoms, nukreiptoms prieš Lietuvos nacionalinio saugumo interesus, suvaldyti.

20. KAS savarankiškai ir su kitomis valstybės institucijomis bei nevyriausybinėmis organizacijomis vykdo pilietinio ugdymo veiklą. Labai svarbus yra veiksmingos valstybinės pilietinio pasipriešinimo sistemos kūrimas, valstybės institucijų bendradarbiavimo ir tarpusavio veiksmų koordinavimo didinimas.

21. Didėjant gynybos biudžetui ir KAS įgyvendinant daug stambių modernizacijos projektų, ypač svarbus tampa gynybos planavimo ir įsigijimų procesų efektyvus organizavimas, siekiant tolygios ir svarbiausiais prioritetais grįstos KAS plėtros, išlaikant NATO nustatytas gynybos išlaidų pasiskirstymo proporcijas bei siekiant lėšas panaudoti efektyviai ir skaidriai. Tam perskirstytos gynybos planavimo funkcijos tarp KAM ir LK, konsoliduojant resursų planavimą KAM, o kariuomenės poreikių formavimą – pertvarkytame strateginiame LK Gynybos štabe. Centralizuojamas KAS įsigijimų procesas. 2018 m. buvo įsteigta Gynybos resursų agentūra prie Krašto apsaugos ministerijos, atsakinga už KAS įsigijimų organizavimą ir valdymą, skaidrumo ir kontrolės užtikrinimą.

III SKYRIUS

KRAŠTO APSAUGOS SISTEMOS PLĖTROS VIZIJA IR PRIORITETAI

22. KAS plėtros vizija – LK, pajėgi užtikrinti patikimą atgrasymą ir valstybės ginkluotą gynybą.

23. Svarbiausias KAS plėtros prioritetas – kariavimo sausumoje gebėjimų vystymas, užtikrinant veiksmingą žvalgybą, LK vienetų judėjimą ir manevrą, ugnies paramos galią, oro erdvės gynybą, logistinę paramą bei saugų informacijos perdavimą ir kibernetinį saugumą.

24. KAS plėtros įgyvendinimo finansavimas kiekvienais metais tolygiai didės ir ne vėliau kaip 2030 m. turės pasiekti ne mažiau kaip 2,5 proc. šalies bendrojo vidaus produkto. Personalui išlaikyti bus skiriama ne daugiau kaip 50 proc. visų asignavimų, o investicijoms – ne mažiau kaip 20 proc.

IV SKYRIUS

KRAŠTO APSAUGOS SISTEMOS PLĖTROS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

25. Pirmasis tikslas – padidinti LK kovinę galią, parengiant LK savarankiškai ir kolektyvinei gynybai, taikos meto užduotims ir tarptautiniams įsipareigojimams vykdyti. Šiam tikslui įgyvendinti nustatomi šie uždaviniai:

25.1. *Užtikrinti reguliariųjų ir teritorinių LK vienetų manevrą sausumoje:*

25.1.1. SP bus aprūpintos ginkluote, įranga ir technika, užtikrinančia karinių vienetų manevrą, ugnies paramos galią ir mobilumą, taip pat vystomi SP logistikos ir inžinerijos pajėgumai. Tam bus įgyvendinami ginkluotės, technikos ir įrangos įsigijimų projektai, iš kurių svarbiausi:

25.1.1.1. pėstininkų kovos mašinų įsigijimas (2018–2021 m.);

25.1.1.2. savaeigių haubicų įsigijimas (2018–2019 m.);

25.1.1.3. prieštankinės ginkluotės ir minosvaidžių įsigijimas (2018–2028 m.);

25.1.1.4. taktinio ryšio priemonių įsigijimas (2018–2028 m.);

25.1.1.5. kario individualios ginkluotės, ekipuotės ir apsaugos priemonių įsigijimai (2018–2028 m.);

25.1.1.6. transporto priemonių, kovinio transporto ir šarvuotų visureigių įsigijimas ir modernizavimas (2018–2028 m.);

25.1.1.7. logistinės įrangos ir technikos įsigijimas (2018–2028 m.);

25.1.1.8. stebėjimo matavimo priemonių įsigijimas (2018–2026 m.);

25.1.1.9. bepiločių orlaivių sistemų įsigijimas (2021–2023 m.);

25.1.2. bus sukomplektuota, aprūpinta ir parengta mechanizuotoji pėstininkų brigada „Geležinis Vilkas“ ir suformuota motorizuotoji pėstininkų brigada „Žemaitija“. Prioritetas bus teikiamas „Geležinio Vilko“ brigados vystymui, o joje – dviem batalionams, įeinantiems į GRP sudėtį ir plėtojamiems pagal NATO įsipareigojimus (iki 2023 m. pabaigos);

25.1.3. bus vystoma naujos karinės teritorijos pagal viešojo ir privataus sektorių partnerystės modelį (nuolatinės infrastruktūros naujiems motorizuotosios pėstininkų brigados „Žemaitija“ batalionams kūrimas ir bataliono dydžio infrastruktūros vystymas Rokantiškėse);

25.1.4. KASP bus rengiamos atlikti teritorinės gynybos užduotis, komplektuojamos ir aprūpinamos prioritetą teikiant individualiai ginkluotei ir ekipuotei, apsaugos priemonėms.

25.2. *Didinti LK atgrasymo potencialą ir pasirengimą greitai reaguoti į valstybės suvereniteto pažeidimus:*

25.2.1. bus komplektuojamos, aprūpinamos ir rengiamos nacionalinės GRP. LK planuose prioritetas bus teikiamas į GRP sudėtį įeinantiems LK sausumos, specialiųjų operacijų, karinių oro, karinių jūrų pajėgų ir logistikos bei atskiriesiems (Gedimino štabo bataliono ir Karo policijos) vienetams;

25.2.2. bus išlaikomos taikos meto užduočių operacinės pajėgos, skirtos reaguoti į galimus valstybės suvereniteto pažeidimus ir teikti pagalbą valstybės ir savivaldybių institucijoms.

25.3. *Užtikrinti pajėgumus specialiosioms operacijoms vykdyti.* SOP bus aprūpintos ginkluote, įranga ir technika, didinančia jų mobilumą, specialiųjų operacijų vykdymo sausumoje ir vandenyje galimybes, apsaugą, ryšio užtikrinimą.

25.4. *Užtikrinti oro erdvės stebėjimą, kontrolę ir gynybą bei transportavimą oru:*

25.4.1. bus plėtojami oro erdvės gynybos pajėgumai ir įgyvendinami trumpojo (2018–2020 m.) ir vidutinio (2018–2020 m.) nuotolio oro erdvės gynybos sistemų įsigijimo projektai;

25.4.2. bus įgyvendintas taikos meto oro erdvės stebėjimo sistemos sukūrimo projektas (2018–2023 m.);

25.4.3. bus išlaikomi transportavimo oru pajėgumai ir įgyvendinamas universaliųjų sraigtasparnių įsigijimo projektas (2022–2028 m.).

25.5. *Užtikrinti LK kovinį rengimą ir aprūpinimą, taip pat PŠP Lietuvoje dislokuotoms ir atvykstančioms NATO sąjungininkų pajėgoms:*

25.5.1. LK kovinio rengimo ir mokymo infrastruktūra bus pritaikyta nacionaliniams ir PŠP poreikiams, prioritetą teikiant Generolo S. Žukausko ir Gaižiūnų poligonų plėtrai. Bus užtikrintas bataliono dydžio kovinio vieneto rengimas, įrengta lauko apgyvendinimo infrastruktūra, taip pat bus įsigyjamoms simuliacinėms sistemoms ir treniruokliams (2018–2028 m.);

25.5.2. bus plėtojama NATO priešakinių pajėgų bataliono grupės infrastruktūra;

25.5.3. bus plėtojama KOP Aviacijos bazės infrastruktūra;

25.5.4. bus plėtojama LK sandėliavimo ir logistikos infrastruktūra, pritaikant ją nacionaliniams ir PŠP poreikiams, tai yra turimai ir įsigyjamai naujai ginkluotei ir įrangai sandėliuoti ir regione dislokuotoms NATO sąjungininkų pajėgoms reikalingiems paramos elementams (angl. *prepositioning*) sandėliuoti;

25.5.5. bus vystomi trūkstami ir išlaikomi turimi lauko stovyklos paslaugų teikimo pajėgumai;

25.5.6. bus plėtojami techninės priežiūros pajėgumai;

25.5.7. bus įsigyjamos ir kaupiamos strateginės (neliečiamosios) atsargos (2018–2028 m.);

25.5.8. bus vystomi trūkstami ir išlaikomi esami LK medicininės paramos pajėgumai teikti aukštesnio lygmens medicinos paslaugas operacijų Lietuvoje ir už jos ribų metu.

25.6. *Užtikrinti paieškos ir gelbėjimo iš oro ir jūroje užduočių vykdymą, teritorinės jūros, išskirtinės ekonominės zonos ir kontinentinio šelfo stebėjimą ir kontrolę:*

25.6.1. bus išlaikomi paieškos ir gelbėjimo iš oro pajėgumai;

25.6.2. bus išlaikomi paieškos ir gelbėjimo bei taršos incidentų likvidavimo jūroje pajėgumai, bus įsigyjamas daugiafunkcis paieškos ir gelbėjimo bei teršalų likvidavimo laivas (2019–2022 m.);

25.6.3. bus modernizuojama jūros stebėjimo sistema, užtikrinant keitimąsi informacija tarp nacionalinių institucijų ir su NATO sąjungininkais;

25.6.4. bus išlaikomi patruliavimo jūroje pajėgumai.

25.7. *Užtikrinti žvalgybą, vadovavimą ir valdymą, RIS paramą:*

25.7.1. bus plėtojami strateginės žvalgybos ir kontržvalgybos pajėgumai;

25.7.2. bus plėtojami LK operacinio ir taktinio lygmens žvalgybos pajėgumai, įsigyjama žvalgybos įrangos ir technikos (2021–2026 m.);

25.7.3. LK vadovavimas ir valdymas bus užtikrinamas vystant operacinio lygmens RIS pajėgumus, sukuriant, aprūpinant ir parengiant LK RIS batalioną, gebantį laiku užtikrinti saugų keitimąsi informacija. Siekiant veiksmingesnio LK vadovavimo ir valdymo, bus diegiamos vadovavimo ir valdymo paramos bei funkcinų sričių informacinės sistemos, įsigyjama strateginių ir operacinių vadaviečių įrangos (2018–2027 m.).

25.8. *Didinti tarnybos Lietuvos kariuomenėje patrauklumą:*

25.8.1. bus įgyvendinta karių atlyginimo didinimo programa, siekiant užtikrinti nuoseklų karių tarnybinio atlyginimo padidinimą 30 proc. iki 2020 m. (palyginti su 2016 m.). Įgyvendinus šį tikslą, toliau bus siekiama karių tarnybinį atlyginimą išlaikyti konkurencingą šalies darbo rinkos mastu. Tolesnis karių atlyginimo didinimo tempas bus išlaikomas atsižvelgiant į šalies ekonomikos tvarumą ir viešojo sektoriaus finansines galimybes;

25.8.2. bus tobulinamos karių socialinės garantijos, ypač sveikatos apsaugos srityje, didinant išmokas kariams, sutrikus jų sveikatai nelaimingų atsitikimų atvejais, plečiant karių sveikatos draudimą, sudarant medicininės reabilitacijos sąlygas tarnyboje sužeistiems atsargos ir dimisijos kariams;

25.8.3 bus įgyvendinama į atsargą išleidžiamų karių socialinės integracijos programa.

26. Antrasis tikslas – užtikrinti valstybės institucijų ir piliečių pasirengimą mobilizacijai, PŠP teikimui, gynybai, atsparumą kibernetinėms ir informacinėms atakoms. Šiam tikslui įgyvendinti nustatomi šie uždaviniai:

26.1. *Pertvarkyti personalo rezervo sistemą, organizuoti personalo rezervo formavimą ir rengimą:*

26.1.1. bus įgyvendinta personalo rezervo pertvarka, suformuojant aktyvųjį rezervą, kuriame tarnyba truktų dešimt metų po išleidimo į atsargą;

26.1.2. bus didinamas rezervo karių, atnaujinančių žinias ir įgūdžius, skaičius, ypač daug dėmesio skiriant LK reikalingų specialistų ir vadovaujančio personalo rengimui.

26.2. *Didinti GP sudarančių institucijų tarpusavio sąveiką:*

26.2.1. pagal valstybės gynybos planuose numatytas užduotis bus nuolat vykdomas bendras LK rengimas su GP priskiriamomis institucijomis (Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Viešojo saugumo tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos ir Vadovybės apsaugos departamentu prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos), kiekvienais metais surengiant ne mažiau kaip 2 bendras pratybas;

26.2.2. bus baigtos formuoti ir aprūpintos valstybės gynybos strateginė vadavietė ir ginkluotųjų pajėgų vadavietė;

26.2.3. bus teikiama LK parama LŠS koviniams būriams, taip pat vykdomas jų karinis rengimas kartu su LK vienetais, kad karo atveju jie būtų integruoti į GP vadovavimo ir valdymo sistemą ir galėtų sklandžiai veikti kartu su GP.

26.3. *Koordinuoti civilinių mobilizacijos institucijų ir ūkio mobilizacijos subjektų pasirengimą mobilizacijai ir PŠP teikimui:*

26.3.1. bus peržiūrėta mobilizacijos planavimo ir valdymo sistema;

26.3.2. bus tobulinamas mobilizacinių išteklių poreikių nustatymo ir jų užtikrinimo procesas, ypatingą dėmesį skiriant mobilizacinio užsakymo ir PŠP teikimo sutarčių mechanizmui;

26.3.3. bus periodiškai organizuojami mobilizacijos ir PŠP mokymai;

26.3.4. bus tobulinamas PŠP teikimo pasitelkiant civilinius pajėgumus taikos metu mechanizmas.

26.4. *Stiprinti piliečių patriotizmą ir valią ginti valstybę, atsparumą informacinėms atakoms ir propagandai:*

26.4.1. bus stiprinamas ugdymas krašto gynybos ir nacionalinio saugumo klausimais šalies mokyklose, plečiant šių temų dėstymą pagrindinio ugdymo bendrosiose programose ir per neformalųjį ugdymą;

26.4.2. bus didinama materialinė, metodinė ir kita parama LŠS vykdant vaikų ir jaunimo pilietinį ir patriotinį ugdymą;

26.4.3. bus stiprinami ryšiai su asociacijomis, remiančiomis krašto apsaugą;

26.4.4. bus plėtojama KAS strateginė komunikacija, ypač daug dėmesio skiriant tiems šalies regionams, kuriuose, remiantis tyrimų duomenimis, yra menkesnis pilietiškumas.

26.5. Užtikrinti kibernetinį saugumą:

26.5.1. bus kuriamas sisteminis požiūris į kibernetinį saugumą ir prevencinę veiklą, plėtojama saugi ryšių ir informacinių sistemų infrastruktūra;

26.5.2. bus didinamas kibernetinio saugumo politikos formavimo ir įgyvendinimo efektyvumas, plėtojami Nacionalinio kibernetinio saugumo centro gebėjimai aptikti ir tinkamai reaguoti į kylančias grėsmes, bus skatinama rengti nacionalines kibernetinio saugumo pratybas ir dalyvauti tarptautinėse pratybose;

26.5.3. bus plėtojami moksliniai tyrimai ir didelę pridėtinę vertę kuriančios veiklos rūšys kibernetinio saugumo srityje, skatinamas viešojo ir privataus sektorių bei mokslo ir studijų institucijų bendradarbiavimas kuriant kibernetinio saugumo srities inovacijas;

26.5.4. bus plėtojamas tarptautinis, tarpvalstybinis ir Baltijos regiono šalių bendradarbiavimas kibernetinio saugumo srityje, siekiama Jungtinių Amerikos Valstijų dalyvavimo Lietuvos kibernetinio saugumo užtikrinimo projektuose, bus steigiamas Regioninis kibernetinio saugumo centras;

26.5.5. bus plėtojami KAS kibernetinio saugumo ir kibernetinės gynybos pajėgumai.

V SKYRIUS

PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS, ĮGYVENDINIMO KONTROLĖ IR ATNAUJINIMAS

27. Programą įgyvendina KAM ir kitos KAS institucijos. Programos įgyvendinimą koordinuoja KAM. Programos įgyvendinimas nustatomas Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro tvirtinamuose KAM strateginio planavimo dokumentuose.

28. Programos įgyvendinimas vertinamas pagal vertinimo kriterijus, pateiktus Programos priede. Krašto apsaugos ministras kiekvienais metais kartu su KAM veiklos ataskaita teikia Lietuvos Respublikos Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetui informaciją apie Programos vertinimo kriterijų įgyvendinimą.

29. Programa įgyvendinama iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, NATO, Europos Sąjungos ir kitų teisėtai gautų lėšų, atsižvelgiant į valstybės finansines galimybes ir pateiktas dešimties metų laikotarpio finansavimo projekcijas, kurios nustatomos įvertinus galimas šalies bendrojo vidaus produkto prognozes, infliaciją bei fiskalinę drausmę reglamentuojančių Europos Sąjungos ir nacionalinių teisės aktų nuostatas.

30. Programoje nustatyti tikslai ir uždaviniai persvarstomi ir tikslinami iš esmės keičiantis Nacionalinio saugumo strategijos ar VGGK nuostatoms, KAS finansavimo gairėms.

**KRAŠTO APSAUGOS SISTEMOS PLĖTROS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO
VERTINIMO KRITERIJAI IR JŲ SIEKTINOS REIKŠMĖS**

Eil. Nr.	Vertinimo kriterijaus pavadinimas ir mato vienetas	Faktinė reikšmė	Siektina reikšmė				
		2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2024 m.	2028 m.
1.	LK modernizavimas ir kovinės galios didinimas						
1.1.	Kovinių, kovinės paramos ir kovinio aprūpinimo vienetų personalo sukomplektavimas pagal KAS institucijų ir jų padalinių organizacines struktūras ir įrangos lenteles (OSIL) (procentais)	RN*	RN	RN	RN	RN	RN
1.2.	GRP personalo sukomplektavimas (procentais)	RN	RN	RN	RN	RN	RN
1.3.	Karinių vienetų aprūpinimas kritine įranga pagal OSIL (procentais)	RN	RN	RN	RN	RN	RN
1.4.	Sausumos pajėgumai, parengti dalyvauti tarptautinėse operacijose ir misijose kartu su sąjungininkų pajėgomis (procentais)	11,2	13	15	18	20	23
2.	Karių, įgijusių pagrindinį karinį parengtumą ir išleistų į atsargą ne vėliau kaip prieš 10 m., skaičius	22 400	26 700	30 900	33 300	40 000	44 500
3.	Sukauptos strateginės (neliečiamosios) atsargos, palyginti su būtinu jų kiekiu, nustatytos trukmės ir apimtys operacijoms vykdyti (procentais)	RN	RN	RN	RN	RN	RN
4.	Į LŠS kovinius būrius įrašytų šaulių skaičius	175	200	250	300	450	600
5.	Tarptautinių įsipareigojimų vykdymas						
5.1.	NATO rengiamas Lietuvos nacionalinių kariuomenės vystymo planų ir NATO įsipareigojimų vykdymo vertinimas (vertinimas teikiamas kas antri metai)		Gera		Gera		Gera
5.2.	Kariai, dalyvaujantys tarptautinėse operacijose ir misijose (procentais)	1,76	≤ 2	≤ 2	≤ 2	≤ 2	≤ 2

Eil. Nr.	Vertinimo kriterijaus pavadinimas ir mato vienetas	Faktinė reikšmė	Siektina reikšmė				
		2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2024 m.	2028 m.
5.3.	Valstybės pasirengimas priimti NATO ypač greito reagavimo pajėgas (angl. <i>Very High Readiness Joint Task Force, VJTF</i>) (procentais)	RN	RN	RN	RN	RN	RN
6.	Valstybės ir savivaldybių institucijų ar įstaigų pasirengimas mobilizacijai (procentais)	RN	RN	RN	RN	RN	RN
7.	Atsparumas kibernetinėms ir informacinėms atakoms						
7.1.	Ijungtų į kibernetinio saugumo informacinį tinklą valstybės informacinių išteklių ir ypatingos svarbos informacinės infrastruktūros valdytojų dalis (procentais)	50	70	85	100	100	100
7.2.	Rusijos daromo informacinio poveikio Lietuvos visuomenėje atpažinimas (procentais)	67	68	68	68	68	70
8.	Lietuvos piliečių, pasirengusių ginti šalį, dalis (procentais)	43	46	49	52	55	58

*RN – riboto naudojimo

KRAŠTO APSAUGOS SISTEMOS FINANSAVIMO PROJEKCIJOS 2019–2028 METAMS

	2019 m.		2020 m.		2021 m.		2022 m.		2023 m.		2024 m.		2025 m.		2026 m.		2027 m.		2028 m.	
KAM asignavimai, mln. Eur	948,8*		1 032,1		1 094,1		1 157,8		1 221,8		1 286,6		1 352,7		1 419,7		1 487,6		1 556,3	
Prognozuoja- mas asignavimų augimas	mln. Eur	%	mln. Eur	%	mln. Eur	%	mln. Eur	%	mln. Eur	%	mln. Eur	%	mln. Eur	%	mln. Eur	%	mln. Eur	%	mln. Eur	%
	54,3	6,1	83,3	8,8	62,1	6,0	63,7	5,8	64,0	5,5	64,8	5,3	66,0	5,1	67,1	5,0	67,9	4,8	68,7	4,6
	BVP pagal EBPO** 2018 m. lapkričio mėn. prognozė				BVP pagal EBPO 2018 m. liepos mėn. prognozė 2021–2030 m.															
BVP to meto kainomis, mln. Eur	47 205,7		49 618,5		51 367,0		53 353,9		55 285,3		57 184,0		59 068,2		60 932,4		62 767,7		64 575,3	
BVP augimas, proc.	5,5		5,1		3,5		3,9		3,6		3,4		3,3		3,2		3,0		2,9	
KAM asignavimai, proc. BVP	2,01		2,08		2,13		2,17		2,21		2,25		2,29		2,33		2,37		2,41	

* Krašto apsaugos ministerijos 2019–2021 m. biudžeto projekte planuoti asignavimai: 2019 m. – 948,0 mln. Eur, 2020 m. – 1 011,7 mln. Eur, 2021 m. – 1 074,7 mln. Eur.

**EBPO – Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija.

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO 2006 M. LIEPOS 4 D. NUTARIMO NR. X-743 „DĖL KRAŠTO APSAUGOS SISTEMOS PLĖTROS PROGRAMOS PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO

2018 m. gruodžio 20 d. Nr. XIII-1825
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimas n u t a r i a:

1 straipsnis.

Pakeisti Lietuvos Respublikos Seimo 2006 m. liepos 4 d. nutarimą Nr. X-743 „Dėl Krašto apsaugos sistemos plėtros programos patvirtinimo“ ir jį išdėstyti nauja redakcija:

„LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

NUTARIMAS

DĖL KRAŠTO APSAUGOS SISTEMOS PLĖTROS PROGRAMOS PATVIRTINIMO

Lietuvos Respublikos Seimas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo 5 straipsnio 1 dalimi ir Ilgalaikių valstybinių saugumo stiprinimo programų rengimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Seimo 2013 m. gruodžio 19 d. nutarimu Nr. XII-724 „Dėl Ilgalaikių valstybinių saugumo stiprinimo programų rengimo plano patvirtinimo“, 1 punktu, n u t a r i a:

1 straipsnis.

Patvirtinti Krašto apsaugos sistemos plėtros programą (pridedama).“

2 straipsnis.

Pavesti Lietuvos Respublikos Vyriausybei per 3 mėnesius nuo šio nutarimo priėmimo parengti ir nutarimu patvirtinti krašto apsaugos sistemos 10 metų įsigijimų, susietų su pajėgumais, planą ir personalo plėtros planą, prieš tai juos suderinus su Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetu.

Seimo Pirmininkas

Viktoras Pranckietis

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Seimo
2006 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. X-743
(Lietuvos Respublikos Seimo
2018 m. gruodžio 20 d.
nutarimo Nr. XIII-1825 redakcija)

KRAŠTO APSAUGOS SISTEMOS PLĖTROS PROGRAMA

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Krašto apsaugos sistemos plėtros programoje (toliau – Programa) nustatyti ilgojo laikotarpio krašto apsaugos sistemos (toliau – KAS) plėtros tikslai, uždaviniai ir prioritetai, daugiausia dėmesio skiriant svarbiausiai KAS institucijai – Lietuvos kariuomenei (toliau – LK). Programoje taip pat nustatyti pagrindiniai KAS bendradarbiavimo su institucijomis, kurios karo atveju būtų priskirtos prie ginkluotųjų pajėgų (toliau – GP), uždaviniai.

2. Programa bus įgyvendinama 2019–2028 metais.

3. Programa parengta vadovaujantis Nacionalinio saugumo strategijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. sausio 17 d. nutarimu Nr. XIII-202 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. gegužės 28 d. nutarimo Nr. IX-907 „Dėl Nacionalinio saugumo strategijos patvirtinimo“ pakeitimo“, ir Valstybės ginkluotos gynybos koncepcijos (toliau – VGGK), patvirtintos Valstybės gynybos tarybos 2015 m. balandžio 3 d. nutarimu Nr. V-6S „Dėl Valstybės ginkluotos gynybos koncepcijos“, nuostatomis.

II SKYRIUS

KRAŠTO APSAUGOS SISTEMOS BŪKLĖS VERTINIMAS

4. Reaguojant į pakitusią saugumo aplinką, priimti sprendimai stiprinti nacionalinius gynybos pajėgumus, skirtus patikimam atgrasymui ir šalies gynybai:

4.1. atnaujintoje Nacionalinio saugumo strategijoje sutarta 2018 m. pasiekus minimalią 2 proc. šalies bendrojo vidaus produkto finansavimo krašto apsaugai ribą ir toliau užtikrinti tolygų finansavimo didinimą;

4.2. 2018 m. didžioji dauguma Lietuvos Respublikos Seime atstovaujamų partijų pasirašė susitarimą dėl Lietuvos gynybos politikos gairių, įtvirtinusių nuostatą laikytis krašto apsaugos asignavimų kasmetinio didinimo principo ir ne vėliau kaip 2030 m. pasiekti ne mažiau kaip 2,5 proc. šalies bendrojo vidaus produkto;

4.3. tęsiami didelio masto ilgalaikiai LK modernizacijos projektai – įsigyjama pėstininkų kovos mašinų, savaeigių haubicų ir vidutinio nuotolio oro erdvės gynybos sistema;

4.4. sustiprintas Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos (toliau – NATO) karinis buvimas regione, dislokuojant NATO priešakines ir kitas Aljanso šalių pajėgas, o NATO aukščiausiojo lygio susitikimuose Velse ir Varšuvoje patvirtintas atgrasymo ir kolektyvinės gynybos stiprinimo priemonių paketas;

4.5. esamų karinių vienetų pagrindu 2015 m. suformuotos nacionalinės Greitojo reagavimo pajėgos (toliau – GRP), pasirengusios reaguoti į priešiško jėgų veiksmus taikos metu dar iki karo ar nepaprastosios padėties paskelbimo;

4.6. 2015 m. priėmus sprendimą grąžinti šaukimą į nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą, LK perėjo prie mišraus personalo komplektavimo modelio, kuris, jeigu bus nepriimtas 2022 m. sprendimas įvesti visuotinę karo prievolę, bus tęsiamas ir ateityje;

4.7. patvirtinta nauja VGGK, nustatanti reikalavimus valstybės gynybai ir numatanti struktūrinius LK pokyčius, siekiant suvienodinti LK taikos ir karo meto struktūras.

5. KAS finansavimo didėjimas leidžia planuoti ilgalaikę KAS plėtrą, tačiau dėl ilgamečio finansavimo trūkumo reikia spręsti įsisenėjusias problemas ir patenkinti naujai kylančius poreikius. Didelė dalis LK vienetų nėra visiškai sukomplektuoti, aprūpinti reikiama ginkluote ir įranga, turimos ginkluotės galimybės yra labai ribotos, LK infrastruktūra neatitinka didėjančios LK ir Lietuvoje dislokuotų NATO pajėgų poreikių.

6. Pagal skiriamus išteklius LK Sausumos pajėgų (toliau – SP) plėtra ilgą laiką nebuvo pagrindinis prioritetas. Šiuo metu pagrindinis prioritetas yra SP stiprinimas, įgyvendinant naują struktūrą, priimant reikiamą skaičių personalo, aprūpinant ginkluote ir įranga. Siekiant, kad SP atitiktų nustatytus kovinės parengties reikalavimus, būtina skirti dėmesio ne tik kovinių, bet ir kovinės paramos ir kovinio aprūpinimo gebėjimų vystymui. Didėjant teritorinės gynybos svarbai, taip pat būtina spręsti LK Krašto apsaugos savanorių pajėgų (toliau – KASP) aprūpinimo problemas.

7. Svarbiausi Karinių oro pajėgų (toliau – KOP) iššūkiai – oro gynybos pajėgumų trūkumas, poreikis stiprinti oro erdvės stebėjimą, pereiti prie naujos vakarietiškos sraigtasparnių platformos, transportavimo oru pajėgumų išlaikymas, priimančiosios šalies parama (toliau – PŠP) NATO oro policijos misiją vykdančioms sąjungininkų pajėgoms.

8. Vystant LK Karinės jūrų pajėgas (toliau – KJP) daugiausia dėmesio skiriama priešmininių, patruliavimo pajėgumų išlaikymui ir integruotos nacionalinės jūros stebėjimo sistemos modernizacijai. Vyksta daugiafunkcio paieškos ir gelbėjimo bei teršalų likvidavimo laivo įsigijimo procesas.

9. LK Specialiųjų operacijų pajėgos (toliau – SOP) yra rengiamos greitai reaguoti į valstybės suvereniteto ir teritorijos vientisumo pažeidimus ir prisidėti prie Lietuvos tarptautinių įsipareigojimų įgyvendinimo. Ypatingas dėmesys skiriamas SOP gebėjimams veikti nekonvencinio karo metu, taip pat partizaniniam pasipriešinimui organizuoti. SOP būtina išlaikyti nustatytą parengtį ir aukštą sąveikos su NATO sąjungininkais lygį.

10. LK perdislokuojami operacinio ir strateginio lygmens ryšių ir informacinių sistemų (toliau – RIS) pajėgumai yra nepakankami. Mobiliųjų ir perdislokuojamų RIS trūkumas riboja efektyvų LK vadovavimą ir valdymą.

11. Koviniam rengimui ir aprūpinimui užtikrinti, nacionalinėms ir PŠP reikmėms LK nepakanka kovinio rengimo ir mokymo infrastruktūros. Šiuo metu Pabradės, Gaižiūnų ir Kazlų Rūdos poligonuose baigiamas padalinių (iki kuopos / bataliono lygmens) taktinėms treniruotėms ir koviniam šaudymui iš įvairaus kalibro ginklų skirtų laukų įrengimas. Vystoma karinių vienetų dislokavimui šiuose poligonuose skirta infrastruktūra.

12. Plėtojant „Geležinio Vilko“ ir „Žemaitijos“ brigadas, atsilieka brigados lygmens logistikos pajėgumų plėtra. Įsigyjant naują modernią kovinę techniką, ypač trūksta techninės priežiūros pajėgumų. Be to, dėmesio skiriama sandėliavimo infrastruktūros, logistinės paskirties transporto priemonių ir įrangos, stacionariosios apgyvendinimo infrastruktūros ir lauko stovyklų modulių, aukštesnio lygio medicininės paramos (angl. *Role 2*) sritims.

13. Dėl ilgamečio nepakankamo KAS finansavimo LK trūksta sukauptų strateginių (neliečiamųjų) atsargų, reikalingų nustatytos trukmės ir masto operacijoms.

14. Nepakanka rezervo karių, atitinkančių gynybos poreikius. Valstybės gynybos planuose numatytoms užduotims vykdyti būtina personalo rezervo koncepcinė peržiūra ir intensyvesnis rezervo karių įgūdžių atnaujinimas.

15. Plėtojant valstybės mobilizacijos sistemą, yra parengti mobilizacijos planai, reguliariai rengiamos pratybos. Iššūkiu išlieka valstybės institucijų pasirengimas greitai persitvarkyti ir veikti mobilizacijos metu, reikiamų mobilizacinių išteklių sutelkimas.

16. LK, kaip pagrindinė GP sudedamoji dalis, yra atsakinga už GP pasirengimo valstybės gynybai koordinavimą. 2015 m. patvirtinus naują VGGK, naujai apibrėžtas ir GP sudarančių institucijų vaidmuo, atsižvelgiant į joms įstatymuose nustatytas funkcijas taikos metu. Pagrindinė užduotis yra užtikrinti GP sudarančių institucijų ir vienetų tarpusavio sąveiką.

17. Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija (toliau – KAM) visapusiškai remia Lietuvos šaulių sąjungą (toliau – LŠS). Iš KAM skiriamų valstybės biudžeto asignavimų LŠS veiklai kiekvienais metais skiriama vis daugiau lėšų, rengiamos LŠS stovyklos vaikams. Didėjant LŠS narių skaičiui, aktualus iššūkis yra visapusiška LŠS integracija į šalies gynybos sistemą.

18. Stiprinant atsaką į kibernetines grėsmes, kibernetinio saugumo politikos formavimo ir įgyvendinimo koordinavimo nacionaliniu lygiu funkcija buvo pavesta KAM. Konsoliduojant kibernetinio saugumo pajėgumus KAM, Lietuvoje siekiama kurti integralią kibernetinio saugumo vadybos sistemą, kuri įprasmintų sisteminį požiūrį į bet kurios srities saugumo vadybos planavimą, skatintų kibernetinio saugumo subjektų orientaciją į saugumo vadybos kokybės užtikrinimą, tolygią kibernetinio saugumo kompetencijų plėtrą ir regioninių kibernetinio saugumo pajėgumų stiprinimą. Įgyvendinant LK keliamus uždavinius, bus plėtojami nacionaliniai kibernetinės gynybos pajėgumai savarankiškai ir kartu su sąjungininkais ginti Lietuvos Respubliką karinėmis kibernetinio saugumo priemonėmis.

19. Didėjant priešiškų informacinių operacijų mastui, plėtojami KAS strateginės komunikacijos pajėgumai, stebima Lietuvos informacinė erdvė, Lietuvos piliečių informacinis atsparumas ugdomas vykdant plataus masto visuomenės informavimo kampaniją, aukštas prioritetas skiriamas informacinėms atakoms, nukreiptoms prieš Lietuvos nacionalinio saugumo interesus, suvaldyti.

20. KAS savarankiškai ir su kitomis valstybės institucijomis bei nevyriausybinėmis organizacijomis vykdo pilietinio ugdymo veiklą. Labai svarbus yra veiksmingos valstybinės pilietinio pasipriešinimo sistemos kūrimas, valstybės institucijų bendradarbiavimo ir tarpusavio veiksmų koordinavimo didinimas.

21. Didėjant gynybos biudžetui ir KAS įgyvendinant daug stambių modernizacijos projektų, ypač svarbus tampa gynybos planavimo ir įsigijimų procesų efektyvus organizavimas, siekiant tolygios ir svarbiausiais prioritetais grįstos KAS plėtros, išlaikant NATO nustatytas gynybos išlaidų pasiskirstymo proporcijas bei siekiant lėšas panaudoti efektyviai ir skaidriai. Tam perskirstytos gynybos planavimo funkcijos tarp KAM ir LK, konsoliduojant resursų planavimą KAM, o kariuomenės poreikių formavimą – pertvarkytame strateginiame LK Gynybos štabe. Centralizuojamas KAS įsigijimų procesas. 2018 m. buvo įsteigta Gynybos resursų agentūra prie Krašto apsaugos ministerijos, atsakinga už KAS įsigijimų organizavimą ir valdymą, skaidrumo ir kontrolės užtikrinimą.

III SKYRIUS

KRAŠTO APSAUGOS SISTEMOS PLĖTROS VIZIJA IR PRIORITETAİ

22. KAS plėtros vizija – LK, pajėgi užtikrinti patikimą atgrasymą ir valstybės ginkluotą gynybą.

23. Svarbiausias KAS plėtros prioritetas – kariavimo sausumoje gebėjimų vystymas, užtikrinant veiksmingą žvalgybą, LK vienetų judėjimą ir manevrą, ugnies paramos galią, oro erdvės gynybą, logistinę paramą bei saugų informacijos perdavimą ir kibernetinį saugumą.

24. KAS plėtros įgyvendinimo finansavimas kiekvienais metais tolygiai didės ir ne vėliau kaip 2030 m. turės pasiekti ne mažiau kaip 2,5 proc. šalies bendrojo vidaus produkto. Personalui išlaikyti bus skiriama ne daugiau kaip 50 proc. visų asignavimų, o investicijoms – ne mažiau kaip 20 proc.

IV SKYRIUS

KRAŠTO APSAUGOS SISTEMOS PLĖTROS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

25. Pirmasis tikslas – padidinti LK kovinę galią, parengiant LK savarankiškai ir kolektyvinei gynybai, taikos meto užduotims ir tarptautiniams įsipareigojimams vykdyti. Šiam tikslui įgyvendinti nustatomi šie uždaviniai:

25.1. *Užtikrinti reguliariųjų ir teritorinių LK vienetų manevrą sausumoje:*

25.1.1. SP bus aprūpintos ginkluote, įranga ir technika, užtikrinančia karinių vienetų manevrą, ugnies paramos galią ir mobilumą, taip pat vystomi SP logistikos ir inžinerijos pajėgumai. Tam bus įgyvendinami ginkluotės, technikos ir įrangos įsigijimų projektai, iš kurių svarbiausi:

25.1.1.1. pėstininkų kovos mašinų įsigijimas (2018–2021 m.);

25.1.1.2. savaeigių haubicų įsigijimas (2018–2019 m.);

25.1.1.3. prieštankinės ginkluotės ir minosvaidžių įsigijimas (2018–2028 m.);

25.1.1.4. taktinio ryšio priemonių įsigijimas (2018–2028 m.);

25.1.1.5. kario individualios ginkluotės, ekipuotės ir apsaugos priemonių įsigijimai (2018–2028 m.);

25.1.1.6. transporto priemonių, kovinio transporto ir šarvuotų visureigių įsigijimas ir modernizavimas (2018–2028 m.);

25.1.1.7. logistinės įrangos ir technikos įsigijimas (2018–2028 m.);

25.1.1.8. stebėjimo matavimo priemonių įsigijimas (2018–2026 m.);

25.1.1.9. bepiločių orlaivių sistemų įsigijimas (2021–2023 m.);

25.1.2. bus sukomplektuota, aprūpinta ir parengta mechanizuotoji pėstininkų brigada „Geležinis Vilkas“ ir suformuota motorizuotoji pėstininkų brigada „Žemaitija“. Prioritetas bus teikiamas „Geležinio Vilko“ brigados vystymui, o joje – dviem batalionams, įeinantiems į GRP sudėtį ir plėtojamiems pagal NATO įsipareigojimus (iki 2023 m. pabaigos);

25.1.3. bus vystoma naujos karinės teritorijos pagal viešojo ir privataus sektorių partnerystės modelį (nuolatinės infrastruktūros naujiems motorizuotosios pėstininkų brigados „Žemaitija“ batalionams kūrimas ir bataliono dydžio infrastruktūros vystymas Rokantiškėse);

25.1.4. KASP bus rengiamos atlikti teritorinės gynybos užduotis, komplektuojamos ir aprūpinamos prioritetą teikiant individualiai ginkluotei ir ekipuotei, apsaugos priemonėms.

25.2. *Didinti LK atgrasymo potencialą ir pasirengimą greitai reaguoti į valstybės suvereniteto pažeidimus:*

25.2.1. bus komplektuojamos, aprūpinamos ir rengiamos nacionalinės GRP. LK planuose prioritetas bus teikiamas į GRP sudėtį įeinantiems LK sausumos, specialiųjų operacijų, karinių oro, karinių jūrų pajėgų ir logistikos bei atskiriesiems (Gedimino štabo bataliono ir Karo policijos) vienetams;

25.2.2. bus išlaikomos taikos meto užduočių operacinės pajėgos, skirtos reaguoti į galimus valstybės suvereniteto pažeidimus ir teikti pagalbą valstybės ir savivaldybių institucijoms.

25.3. *Užtikrinti pajėgumus specialiosioms operacijoms vykdyti.* SOP bus aprūpintos ginkluote, įranga ir technika, didinančia jų mobilumą, specialiųjų operacijų vykdymo sausumoje ir vandenyje galimybes, apsaugą, ryšio užtikrinimą.

25.4. *Užtikrinti oro erdvės stebėjimą, kontrolę ir gynybą bei transportavimą oru:*

25.4.1. bus plėtojami oro erdvės gynybos pajėgumai ir įgyvendinami trumpojo (2018–2020 m.) ir vidutinio (2018–2020 m.) nuotolio oro erdvės gynybos sistemų įsigijimo projektai;

25.4.2. bus įgyvendintas taikos meto oro erdvės stebėjimo sistemos sukūrimo projektas (2018–2023 m.);

25.4.3. bus išlaikomi transportavimo oru pajėgumai ir įgyvendinamas universaliųjų sraigtasparnių įsigijimo projektas (2022–2028 m.).

25.5. *Užtikrinti LK kovinį rengimą ir aprūpinimą, taip pat PŠP Lietuvoje dislokuotoms ir atvykstančioms NATO sąjungininkų pajėgoms:*

25.5.1. LK kovinio rengimo ir mokymo infrastruktūra bus pritaikyta nacionaliniams ir PŠP poreikiams, prioritetą teikiant Generolo S. Žukausko ir Gaižiūnų poligonų plėtrai. Bus užtikrintas bataliono dydžio kovinio vieneto rengimas, įrengta lauko apgyvendinimo infrastruktūra, taip pat bus įsigyjamos simuliacinės sistemos ir treniruokliai (2018–2028 m.);

25.5.2. bus plėtojama NATO priešakinių pajėgų bataliono grupės infrastruktūra;

25.5.3. bus plėtojama KOP Aviacijos bazės infrastruktūra;

25.5.4. bus plėtojama LK sandėliavimo ir logistikos infrastruktūra, pritaikant ją nacionaliniams ir PŠP poreikiams, tai yra turimai ir įsigyjamai naujai ginkluotei ir įrangai sandėliuoti ir regione dislokuotoms NATO sąjungininkų pajėgoms reikalingiems paramos elementams (angl. *prepositioning*) sandėliuoti;

25.5.5. bus vystomi trūkstami ir išlaikomi turimi lauko stovyklos paslaugų teikimo pajėgumai;

25.5.6. bus plėtojami techninės priežiūros pajėgumai;

25.5.7. bus įsigyjamos ir kaupiamos strateginės (neliečiamosios) atsargos (2018–2028 m.);

25.5.8. bus vystomi trūkstami ir išlaikomi esami LK medicininės paramos pajėgumai teikti aukštesnio lygmens medicinos paslaugas operacijų Lietuvoje ir už jos ribų metu.

25.6. *Užtikrinti paieškos ir gelbėjimo iš oro ir jūroje užduočių vykdymą, teritorinės jūros, išskirtinės ekonominės zonos ir kontinentinio šelfo stebėjimą ir kontrolę:*

25.6.1. bus išlaikomi paieškos ir gelbėjimo iš oro pajėgumai;

25.6.2. bus išlaikomi paieškos ir gelbėjimo bei taršos incidentų likvidavimo jūroje pajėgumai, bus įsigyjamas daugiafunkcis paieškos ir gelbėjimo bei teršalų likvidavimo laivas (2019–2022 m.);

25.6.3. bus modernizuojama jūros stebėjimo sistema, užtikrinant keitimąsi informacija tarp nacionalinių institucijų ir su NATO sąjungininkais;

25.6.4. bus išlaikomi patruliavimo jūroje pajėgumai.

25.7. *Užtikrinti žvalgybą, vadovavimą ir valdymą, RIS paramą:*

25.7.1. bus plėtojami strateginės žvalgybos ir kontržvalgybos pajėgumai;

25.7.2. bus plėtojami LK operacinio ir taktinio lygmens žvalgybos pajėgumai, įsigyjama žvalgybos įrangos ir technikos (2021–2026 m.);

25.7.3. LK vadovavimas ir valdymas bus užtikrinamas vystant operacinio lygmens RIS pajėgumus, sukuriant, aprūpinant ir parengiant LK RIS batalioną, gebantį laiku užtikrinti saugų keitimąsi informacija. Siekiant veiksmingesnio LK vadovavimo ir valdymo, bus diegiamos vadovavimo ir valdymo paramos bei funkcinų sričių informacinės sistemos, įsigyjama strateginių ir operacinių vadaviečių įrangos (2018–2027 m.).

25.8. *Didinti tarnybos Lietuvos kariuomenėje patrauklumą:*

25.8.1. bus įgyvendinta karių atlyginimo didinimo programa, siekiant užtikrinti nuoseklų karių tarnybinio atlyginimo padidinimą 30 proc. iki 2020 m. (palyginti su 2016 m.). Įgyvendinus šį tikslą, toliau bus siekiama karių tarnybinį atlyginimą išlaikyti konkurencingą šalies darbo rinkos mastu. Tolesnis karių atlyginimo didinimo tempas bus išlaikomas atsižvelgiant į šalies ekonomikos tvarumą ir viešojo sektoriaus finansines galimybes;

25.8.2. bus tobulinamos karių socialinės garantijos, ypač sveikatos apsaugos srityje, didinant išmokas kariams, sutrikus jų sveikatai nelaimingų atsitikimų atvejais, plečiant karių sveikatos draudimą, sudarant medicininės reabilitacijos sąlygas tarnyboje sužeistiems atsargos ir dimisijos kariams;

25.8.3 bus įgyvendinama į atsargą išleidžiamų karių socialinės integracijos programa.

26. Antrasis tikslas – užtikrinti valstybės institucijų ir piliečių pasirengimą mobilizacijai, PŠP teikimui, gynybai, atsparumą kibernetinėms ir informacinėms atakoms. Šiam tikslui įgyvendinti nustatomi šie uždaviniai:

26.1. *Pertvarkyti personalo rezervo sistemą, organizuoti personalo rezervo formavimą ir rengimą:*

26.1.1. bus įgyvendinta personalo rezervo pertvarka, suformuojant aktyvųjį rezervą, kuriame tarnyba truktų dešimt metų po išleidimo į atsargą;

26.1.2. bus didinamas rezervo karių, atnaujinančių žinias ir įgūdžius, skaičius, ypač daug dėmesio skiriant LK reikalingų specialistų ir vadovaujančio personalo rengimui.

26.2. *Didinti GP sudarančių institucijų tarpusavio sąveiką:*

26.2.1. pagal valstybės gynybos planuose numatytas užduotis bus nuolat vykdomas bendras LK rengimas su GP priskiriamomis institucijomis (Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Viešojo saugumo tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos ir Vadovybės apsaugos departamentu prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos), kiekvienais metais surengiant ne mažiau kaip 2 bendras pratybas;

26.2.2. bus baigtos formuoti ir aprūpintos valstybės gynybos strateginė vadavietė ir ginkluotųjų pajėgų vadavietė;

26.2.3. bus teikiama LK parama LŠS koviniams būriams, taip pat vykdomas jų karinis rengimas kartu su LK vienetais, kad karo atveju jie būtų integruoti į GP vadovavimo ir valdymo sistemą ir galėtų sklandžiai veikti kartu su GP.

26.3. *Koordinuoti civilinių mobilizacijos institucijų ir ūkio mobilizacijos subjektų pasirengimą mobilizacijai ir PŠP teikimui:*

26.3.1. bus peržiūrėta mobilizacijos planavimo ir valdymo sistema;

26.3.2. bus tobulinamas mobilizacinių išteklių poreikių nustatymo ir jų užtikrinimo procesas, ypatingą dėmesį skiriant mobilizacinio užsakymo ir PŠP teikimo sutarčių mechanizmui;

26.3.3. bus periodiškai organizuojami mobilizacijos ir PŠP mokymai;

26.3.4. bus tobulinamas PŠP teikimo pasitelkiant civilinius pajėgumus taikos metu mechanizmas.

26.4. *Stiprinti piliečių patriotizmą ir valią ginti valstybę, atsparumą informacinėms atakoms ir propagandai:*

26.4.1. bus stiprinamas ugdymas krašto gynybos ir nacionalinio saugumo klausimais šalies mokyklose, plečiant šių temų dėstymą pagrindinio ugdymo bendrosiose programose ir per neformalųjį ugdymą;

26.4.2. bus didinama materialinė, metodinė ir kita parama LŠS vykdant vaikų ir jaunimo pilietinį ir patriotinį ugdymą;

26.4.3. bus stiprinami ryšiai su asociacijomis, remiančiomis krašto apsaugą;

26.4.4. bus plėtojama KAS strateginė komunikacija, ypač daug dėmesio skiriant tiems šalies regionams, kuriuose, remiantis tyrimų duomenimis, yra menkesnis pilietiškumas.

26.5. *Užtikrinti kibernetinį saugumą:*

26.5.1. bus kuriamas sisteminis požiūris į kibernetinį saugumą ir prevencinę veiklą, plėtojama saugi ryšių ir informacinių sistemų infrastruktūra;

26.5.2. bus didinamas kibernetinio saugumo politikos formavimo ir įgyvendinimo efektyvumas, plėtojami Nacionalinio kibernetinio saugumo centro gebėjimai aptikti ir tinkamai reaguoti į kylančias grėsmes, bus skatinama rengti nacionalines kibernetinio saugumo pratybas ir dalyvauti tarptautinėse pratybose;

26.5.3. bus plėtojami moksliniai tyrimai ir didelę pridėtinę vertę kuriančios veiklos rūšys kibernetinio saugumo srityje, skatinamas viešojo ir privataus sektorių bei mokslo ir studijų institucijų bendradarbiavimas kuriant kibernetinio saugumo srities inovacijas;

26.5.4. bus plėtojamas tarptautinis, tarpvalstybinis ir Baltijos regiono šalių bendradarbiavimas kibernetinio saugumo srityje, siekiama Jungtinių Amerikos Valstijų dalyvavimo Lietuvos kibernetinio saugumo užtikrinimo projektuose, bus steigiamas Regioninis kibernetinio saugumo centras;

26.5.5. bus plėtojami KAS kibernetinio saugumo ir kibernetinės gynybos pajėgumai.

V SKYRIUS

PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS, ĮGYVENDINIMO KONTROLĖ IR ATNAUJINIMAS

27. Programą įgyvendina KAM ir kitos KAS institucijos. Programos įgyvendinimą koordinuoja KAM. Programos įgyvendinimas nustatomas Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro tvirtinamuose KAM strateginio planavimo dokumentuose.

28. Programos įgyvendinimas vertinamas pagal vertinimo kriterijus, pateiktus Programos priede. Krašto apsaugos ministras kiekvienais metais kartu su KAM veiklos ataskaita teikia Lietuvos Respublikos Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetui informaciją apie Programos vertinimo kriterijų įgyvendinimą.

29. Programa įgyvendinama iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, NATO, Europos Sąjungos ir kitų teisėtai gautų lėšų, atsižvelgiant į valstybės finansines galimybes ir pateiktas dešimties metų laikotarpio finansavimo projekcijas, kurios nustatomos įvertinus galimas šalies bendrojo vidaus produkto prognozes, infliaciją bei fiskalinę drausmę reglamentuojančių Europos Sąjungos ir nacionalinių teisės aktų nuostatas.

30. Programoje nustatyti tikslai ir uždaviniai persvarstomi ir tikslinami iš esmės keičiantis Nacionalinio saugumo strategijos ar VGGK nuostatoms, KAS finansavimo gairėms.

**KRAŠTO APSAUGOS SISTEMOS PLĖTROS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO
VERTINIMO KRITERIJAI IR JŲ SIEKTINOS REIKŠMĖS**

Eil. Nr.	Vertinimo kriterijaus pavadinimas ir mato vienetas	Faktinė reikšmė	Siektina reikšmė				
		2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2024 m.	2028 m.
1.	LK modernizavimas ir kovinės galios didinimas						
1.1.	Kovinių, kovinės paramos ir kovinio aprūpinimo vienetų personalo sukomplektavimas pagal KAS institucijų ir jų padalinių organizacinės struktūras ir įrangos lenteles (OSĮL) (procentais)	RN*	RN	RN	RN	RN	RN
1.2.	GRP personalo sukomplektavimas (procentais)	RN	RN	RN	RN	RN	RN
1.3.	Karinių vienetų aprūpinimas kritine įranga pagal OSĮL (procentais)	RN	RN	RN	RN	RN	RN
1.4.	Sausumos pajėgumai, parengti dalyvauti tarptautinėse operacijose ir misijose kartu su sąjungininkų pajėgomis (procentais)	11,2	13	15	18	20	23
2.	Karių, įgijusių pagrindinį karinį parengtumą ir išleistų į atsargą ne vėliau kaip prieš 10 m., skaičius	22 400	26 700	30 900	33 300	40 000	44 500
3.	Sukauptos strateginės (neliečiamosios) atsargos, palyginti su būtinu jų kiekiu, nustatytos trukmės ir apimtys operacijoms vykdyti (procentais)	RN	RN	RN	RN	RN	RN
4.	I LSS kovinius būrius įrašytų šaulių skaičius	175	200	250	300	450	600
5.	Tarptautinių įsipareigojimų vykdymas						
5.1.	NATO rengiamas Lietuvos nacionalinių kariuomenės vystymo planų ir NATO įsipareigojimų vykdymo vertinimas (vertinimas teikiamas kas antri metai)		Gera		Gera		Gera
5.2.	Kariai, dalyvaujantys tarptautinėse operacijose ir misijose	1,76	≤ 2	≤ 2	≤ 2	≤ 2	≤ 2

Eil. Nr.	Vertinimo kriterijaus pavadinimas ir mato vienetas	Faktinė reikšmė	Siektina reikšmė				
		2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2024 m.	2028 m.
	(procentais)						
5.3.	Valstybės pasirengimas priimti NATO ypač greito reagavimo pajėgas (angl. <i>Very High Readiness Joint Task Force, VJTF</i>) (procentais)	RN	RN	RN	RN	RN	RN
6.	Valstybės ir savivaldybių institucijų ar įstaigų pasirengimas mobilizacijai (procentais)	RN	RN	RN	RN	RN	RN
7.	Atsparumas kibernetinėms ir informacinėms atakoms						
7.1.	Ijungtų į kibernetinio saugumo informacinį tinklą valstybės informacinių išteklių ir ypatingos svarbos informacinės infrastruktūros valdytojų dalis (procentais)	50	70	85	100	100	100
7.2.	Rusijos daromo informacinio poveikio Lietuvos visuomenėje atpažinimas (procentais)	67	68	68	68	68	70
8.	Lietuvos piliečių, pasirengusių ginti šalį, dalis (procentais)	43	46	49	52	55	58

*RN – riboto naudojimo

KRAŠTO APSAUGOS SISTEMOS FINANSAVIMO PROJEKCIJOS 2019–2028 METAMS

	2019 m.		2020 m.		2021 m.		2022 m.		2023 m.		2024 m.		2025 m.		2026 m.		2027 m.		2028 m.	
KAM asignavimai, mln. Eur	948,8*		1 032,1		1 094,1		1 157,8		1 221,8		1 286,6		1 352,7		1 419,7		1 487,6		1 556,3	
Prognozuojamas asignavimų augimas	mln. Eur	%	mln. Eur	%	mln. Eur	%	mln. Eur	%	mln. Eur	%	mln. Eur	%	mln. Eur	%	mln. Eur	%	mln. Eur	%	mln. Eur	%
	54,3	6,1	83,3	8,8	62,1	6,0	63,7	5,8	64,0	5,5	64,8	5,3	66,0	5,1	67,1	5,0	67,9	4,8	68,7	4,6
	BVP pagal EBPO** 2018 m. lapkričio mėn. prognozę				BVP pagal EBPO 2018 m. liepos mėn. prognozę 2021–2030 m.															
BVP to meto kainomis, mln. Eur	47 205,7		49 618,5		51 367,0		53 353,9		55 285,3		57 184,0		59 068,2		60 932,4		62 767,7		64 575,3	
BVP augimas, proc.	5,5		5,1		3,5		3,9		3,6		3,4		3,3		3,2		3,0		2,9	
KAM asignavimai, proc. BVP	2,01		2,08		2,13		2,17		2,21		2,25		2,29		2,33		2,37		2,41	

* Krašto apsaugos ministerijos 2019–2021 m. biudžeto projekte planuoti asignavimai: 2019 m. – 948,0 mln. Eur, 2020 m. – 1 011,7 mln. Eur, 2021 m. – 1 074,7 mln. Eur.

**EBPO – Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija.

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija 188605295, Gedimino pr. 53 1 K-02, 01109 Vilniaus m.
Dokumento pavadinimas (antraštė)	Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2006 m. liepos 4 d. nutarimo Nr. X-743 „Dėl Krašto apsaugos sistemos plėtros programos patvirtinimo“ pakeitimo
Dokumento registracijos data ir numeris	2018-12-20 Nr. XIII-1825
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Kopijos tikrumo patvirtinimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Violeta Maniuškienė, Padėjėja, Ryšių su visuomene skyrius
Sertifikatas išduotas	VIOLETA MANIUŠKIENĖ, Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2018-12-31 13:12:30
Parašo formatas	XAdES-X-L
Laiko žymoje nurodytas laikas	2018-12-31 13:13:18
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA-B, Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM LT
Sertifikato galiojimo laikas	2018-11-29 - 2021-11-28
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	-
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	1
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	-
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	eSeimas. Teisės aktų informacinė sistema (TAIS), versija 1.2.51
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Metadata entry "Index of the case (volume) the document is assigned to" must be specified Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2019-01-02)
Paieškos nuoroda	https://www.e-tar.lt/portal/legalAct.html?documentId=6684a2510cd011e98a758703636ea610
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2019-01-02 01:26:59 TAIS